

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

ES finansējuma ieguldījuma atdeves pašvaldības attīstībā izvērtējums

Liepājā, 17.01.2013

Artūrs Caune, AC KONSULTĀCIJAS

100% no Projekta finansē Eiropas Savienības ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību.
Apakšaktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu.

Šis ES finansējuma ieguldījuma atdeves pašvaldības attīstībā izvērtējums ir veidots ar Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda finansiālu atbalstu. Par ES finansējuma ieguldījuma atdeves pašvaldības attīstībā izvērtējuma saturu atbild SIA «AC Konsultācijas».

Tehniska informācija par izvērtējumu

- **Analizēti divi finansēšanas periodi 2004-2006 un 2007-2013;**
- **Detalizēts ieguldījumu izvērtējums veikts par 2007.-2013. gada plānošanas periodu, dati apkopoti pēc stāvokļa uz 31.aug.2012;**
- **Sadarbības projekti un lauksaimniecības, zivsaimniecības fondu projekti ir aplūkoti, taču no tālākas analīzes izslēgti;**
- **Analizētie finanšu instrumenti: ESF, ERAF, KF un KPFI.**
- **Izmantotie avoti: ES fondi mājaslapa, LPP dati, Vides investīciju fonda, LIAA un LAD dati**
- **Salīdzinājums veikts ar: Ventspili, Jelgavu, Daugavpili un Jēkabpili;**

KOMANDA

- Kristīne Vībane – sociologs, **izvērtējuma procesa vadība**
- Oksana Žabko – sociologs, **redakcija un kvalitātes kontrole**
- Madara Grīnšteine – izvērtēšanas un uzraudzības eksperte ar pieredzi ES projektu plānošanā un ieviešanā, **I daļas – piesaistītā finansējuma raksturojums**
- Ilze Šrādere – finanšu un ekonomiskie aprēķini, pieredze ES fondu projektu plānošanā un īstenošanā, ekonomiskajā analīzē, **II daļa – ietekmes novērtējums**
- Dace Kavasa – RJA lektore, stratēģiskās plānošanas, korporatīvās sociālās atbildības eksperte, **III daļa – attīstības scenārijs bez fondiem**
- Artūrs Caune – stratēģiskās plānošanas eksperts, **konsultācijas un prezentācija**

**2004. – 2006. gada plānošanas
periods**

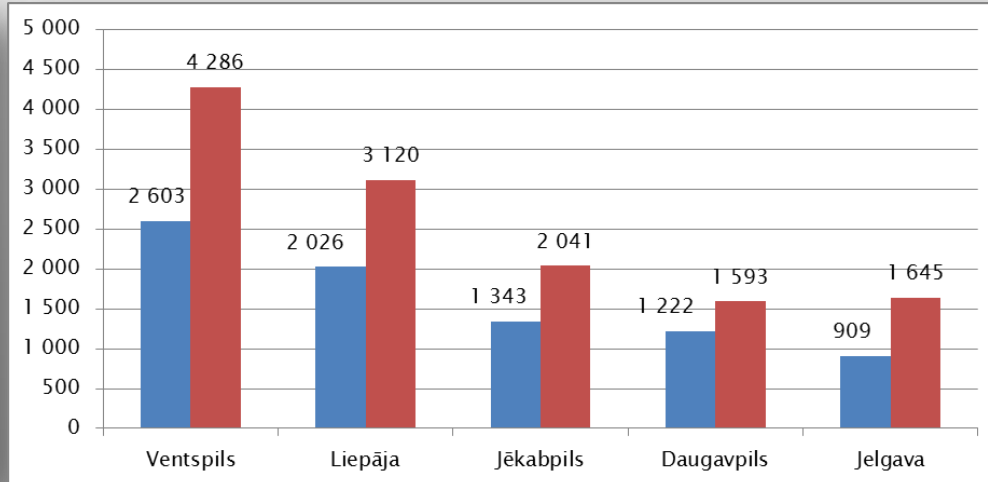
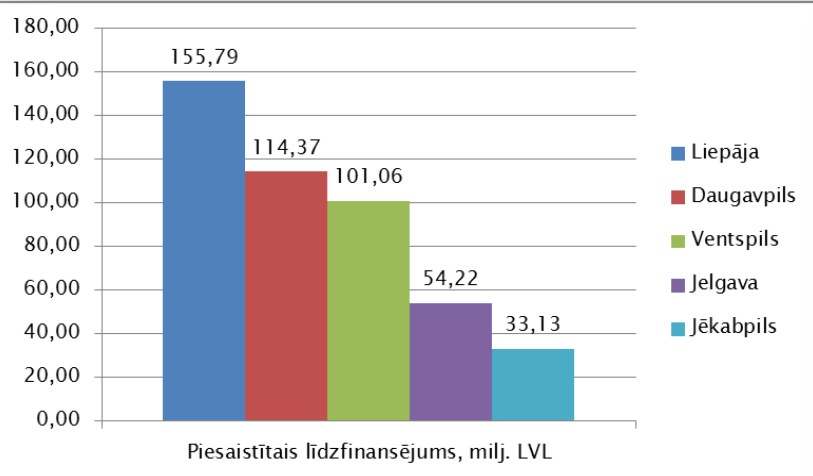
- 2004. - 2006.gada ES fondu plānošanas periodā īstenoti vairāki desmiti projekti, taču par visiem projektiem nav pieejama detalizēta informācija;
- Nozīmīgākie ESF, ERAF, KF, KPFI projekti - 19 (par kopējo summu 53,30 milj. LVL, no kuriem 80% ir ES fondu līdzfinansējums).
- No 2004. līdz 2006. gadam Liepājā īstenoti 132 zivsaimniecības jomas projekti - kopsumma lēšama vairāk nekā septiņos miljonos latu, ES līdzfinansējuma daļa ir aptuveni 5,22 milj. LVL (aptuveni 70%).
- Lauksaimniecības jomas projekta kopsumma ir vairāk nekā viens miljons latu, ES līdzfinansējums ir 0,75 milj. LVL (aptuveni 70%).

**2007. – 2013. gada plānošanas
periods**

- 2007. - 2013.gada plānošanas periodā Liepāja īstenojusi 175 ERAF, ESF, KF un KPFI projektus par kopējo summu 237,49 milj. LVL, piesaistot līdzfinansējumu 153,66 milj. LVL apmērā, piesaistot 2026 LVL uz vienu iedzīvotāju;
- 2007. līdz 2013.gadam (uz 2012. gada 31. decembri) Liepājā īstenoti 225 lauksaimniecības un zivsaimniecības jomas projekti par kopējo summu 25, 6 miljoni LVL, no tiem ES finansējums bijis 20,8 milj. LVL apmērā (81% no projektu attiecināmās kopsummas);
- Laika posmā no 2006. līdz 2011.gadam Liepājas pilsēta piedalījies 28 sadarbības projektos – t.i., projektos, kurus kopīgi īsteno vairāki partneri, – par kopējo summu 27,61 milj. LVL, no tiem 24,97 milj.;
- Turpmākā analizē sadarbības, 2004. – 2006. gada, kā arī lauksaimniecības un zivsaimniecības fondu projekti nav iekļauti.

I - Liepāja un citas pilsētas

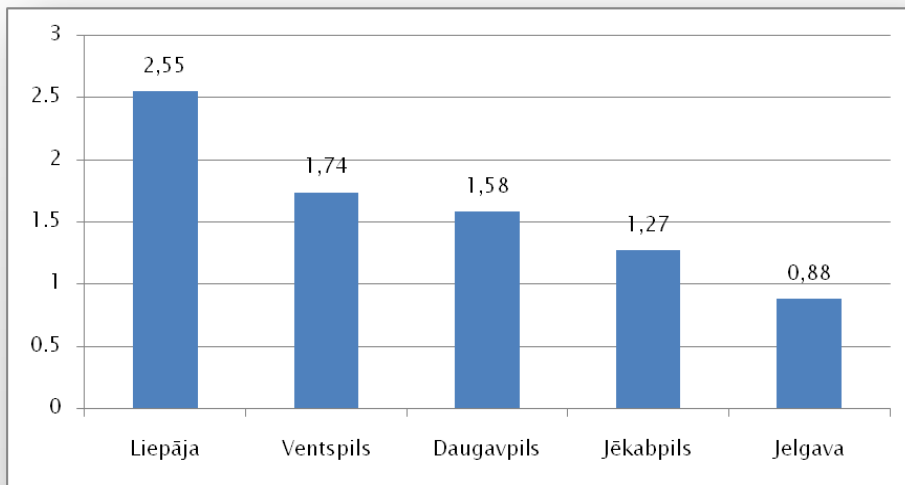
- Vislielākās investīcijas publiskā sektora pakalpojumiem;
- 2007.-2012.g. Liepāja piesaistījusi 2026 LVL uz 1.iedz.;

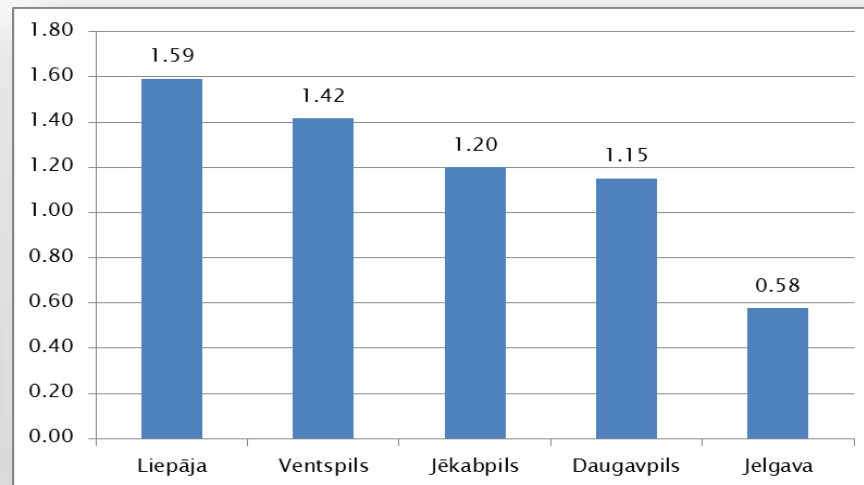
Projektos piesaistītais līdzfinansējums 2008. – 2012. gadā sadalījumā pa pilsētām

Kopējās investīcijas un piesaistītais līdzfinansējums uz vienu iedzīvotāju (LVL) sadalījumā pa pilsētām

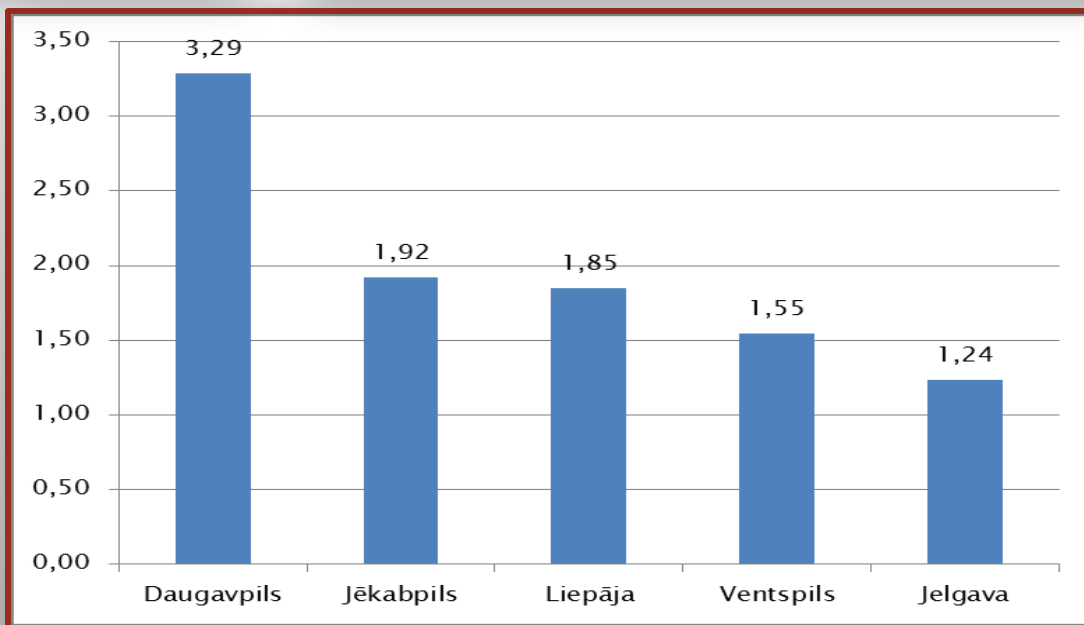
Piesaistītais līdzfinansējums uz vienu kvadrātkilometru sadalījumā pa pilsētām (milj. LVL)

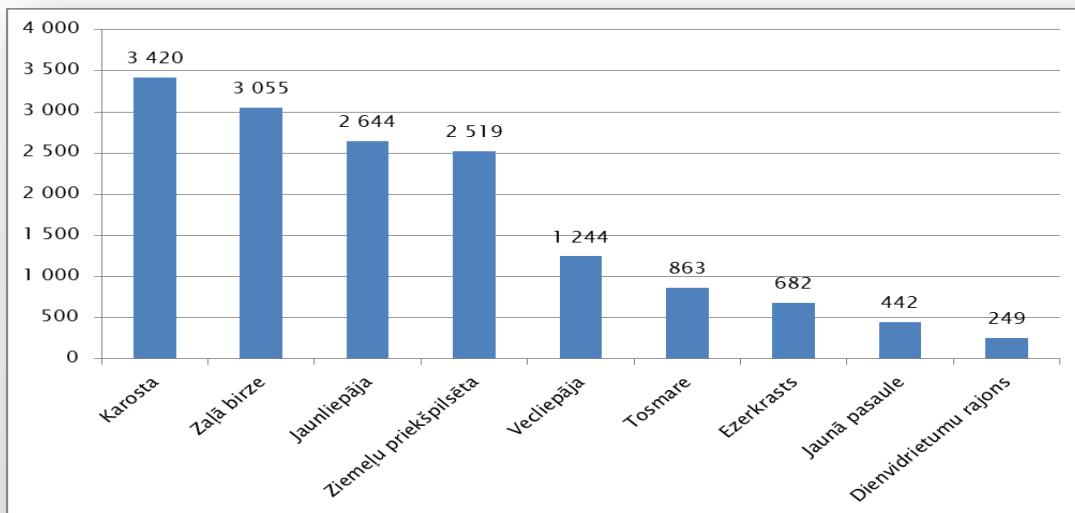
Piesaistītais līdzfinansējums pret 2008. – 2011. gada pašvaldību budžeta nodokļu ieņēmumiem, reizes

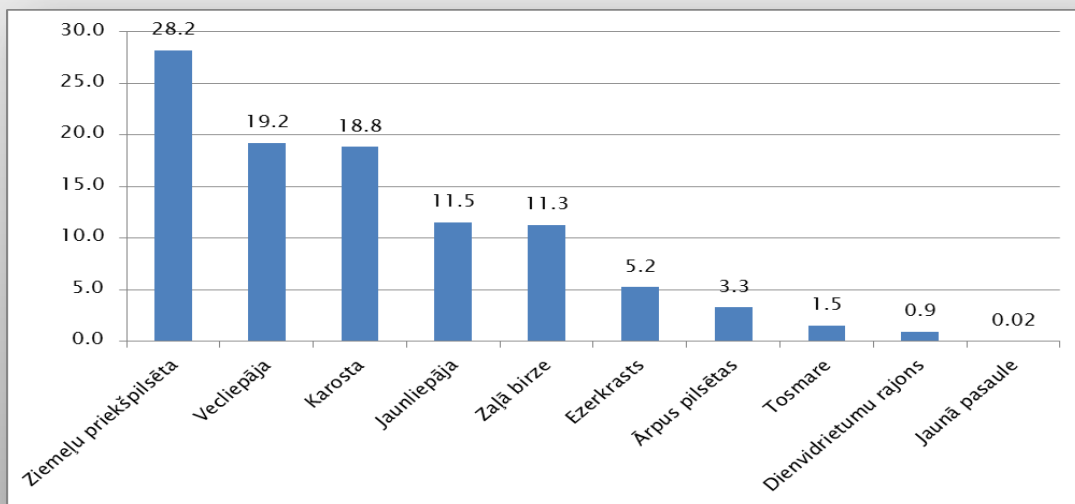
Zemāks investīciju īpatsvars liecina par augstāku pilsētas attīstību, un otrādi.

Piesaistītais finansējums attiecībā pret pašu ieguldīto finansējumu sadalījumā pa pilsētām 2008. līdz 2013. gadā (līdzfinansējuma LVL pret vienu pašu ieguldīto LVL)

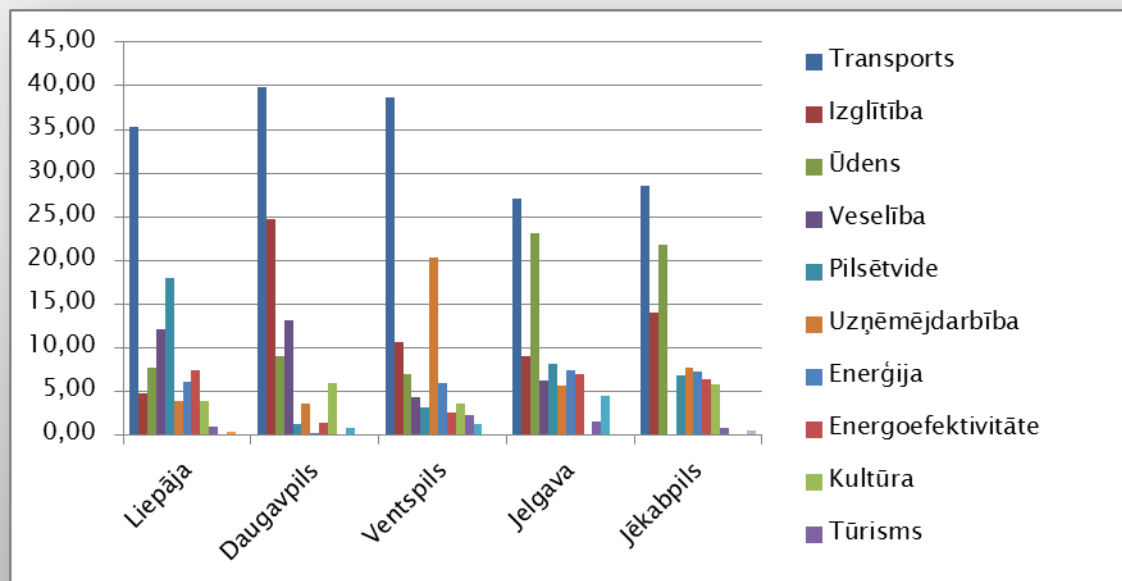
Piesaistītais līdzfinansējums uz vienu mikrorajona iedzīvotāju dalījumā pa Liepājas mikrorajoniem, LVL

Piesaistītais līdzfinansējums dalījumā pa Liepājas mikrorajoniem (mikrorajonam piesaistītais % no pilsētas kopējā piesaistītā līdzfinansējuma)

- Analizēto 5 pilsētu lielākā prioritāte – transports (27-40%), tiem seko pilsētvides projekti (18%).
- Liepāja vairāk nekā vidēji citas pilsētas iegulda kultūras un pilsētvides projektos. Mazāki ieguldījumi uz citu fona Liepājai ir enerģijas nozarē.

Dažādām nozarēm piesaistītais līdzfinansējuma apjoms procentuāli no pilsētas kopējā piesaistītā līdzfinansējuma, %

PILSĒTU PRIORITĀTES NEDAUDZ ATŠKIRAS, vienojoša tēma – transports (infrastruktūra)

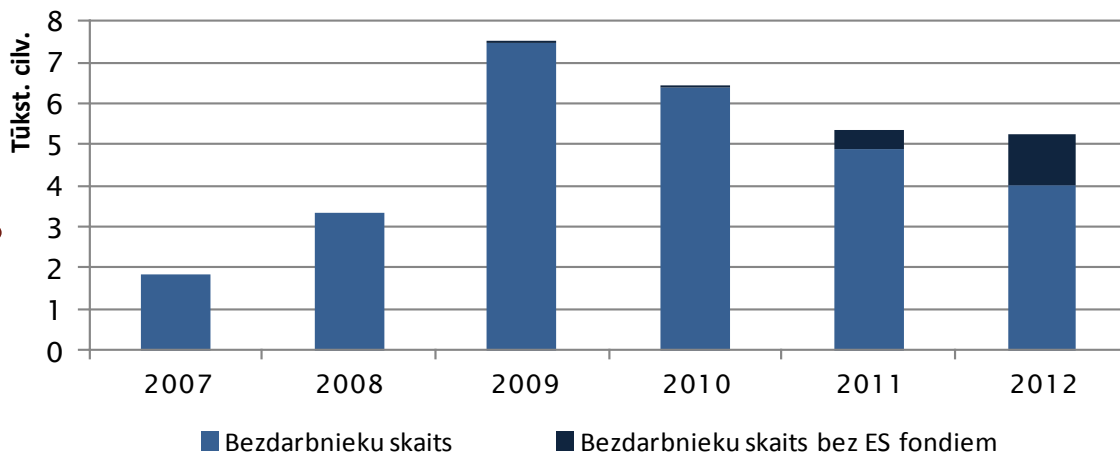
Dārgākie kopumā ir ūdenssaimniecības projekti, (vid.14,01 milj. LVL), tiem seko enerģijas, transporta un pilsētvides projekti

II - ES fondu ietekme uz pilsētas nodarbinātību

- 70% projektu realizāciju nodrošina vietējie būvkomersanti, izmantojot vietējo darbaspēku;
- Kopumā 2007.-2013. gadā liepājnieku algām tikuši piesaistīti gandrīz 30 milj. latu, kas pilna laika ekvivalentā ļautu vienu gadu nodrošināt ar darba vietām ~ **3700 cilvēku.**
- Bezdarba līmenis, salīdzinot pret iespējamo scenāriju bez ES fondu projektu īstenošanas, varētu būt bijis pat par 1,3-3,4% augstāks
- ES projektiem loma bijusi drīzāk nevis pašas krīzes mazināšanai (2009.gadā), bet krīzes seku mazināšanai, jo reālā finanšu plūsma sākās līdz ar 2010., 2011. gadu.

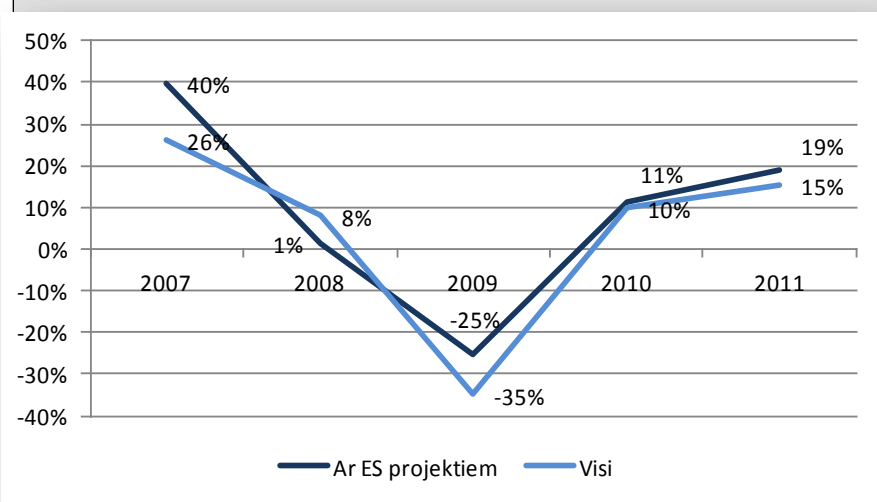
Labā ziņa – ekonomika atveseļojas – nozīmīga loma ES fondu projektiem

Bezdarbnieku skaits Liepājā 2005.-2012. gada augusts

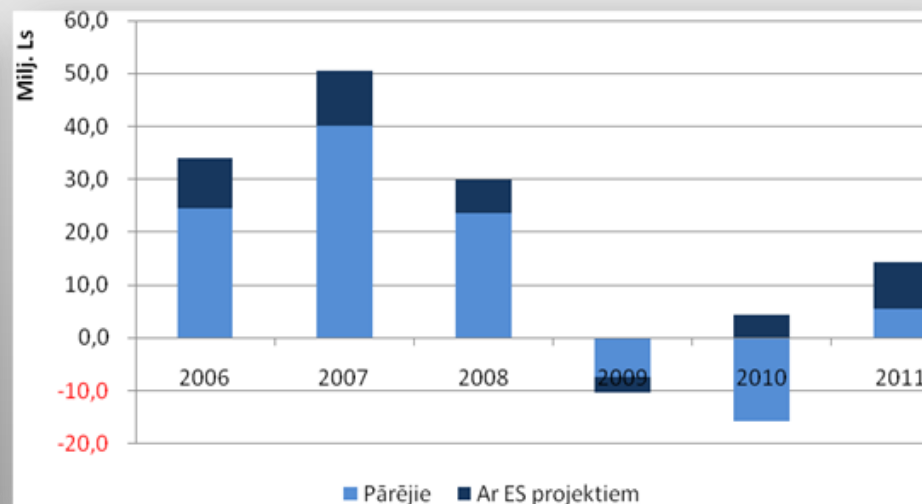

ES fondu ietekme uz uzņēmumu finansēm

- Uzņēmumu, kas ir piesaistījuši ES finansējumu, apgrozījums 2009. gadā ir krities par 10 procentpunktiem lēnāk nekā citiem uzņēmumiem kopā;
- Uzņēmumi, kas izmanto ES fondu finansējumu, ir rentablāki;
- Uzņēmumi, kuri piesaistījuši ES līdzekļus, ir spējuši veiksmīgāk pārvarēt valsts ekonomisko krīzi

Liepājas uzņēmumu neto apgrozījuma izmaiņas 2006.-2011. gadā, %

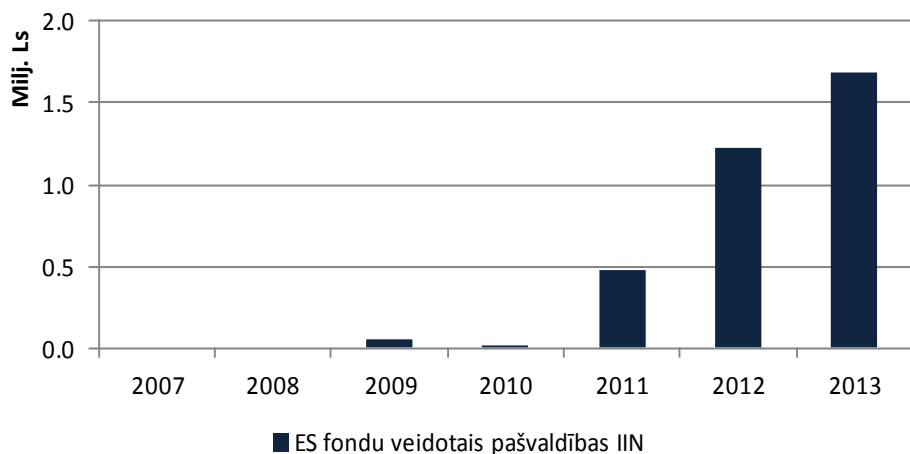

Liepājas uzņēmumu peļņa/zaudējumi 2006.-2011. gadā, milj. LVL

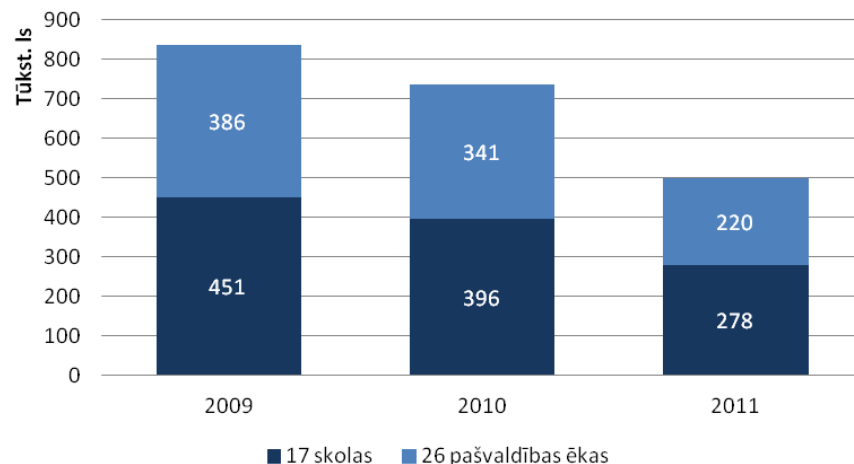
ES fondu ietekme uz pilsētas fiskālajiem rādītājiem

- Liepājas pašvaldība 2007.-2012. gada laikā budžetā, iespējams, ieguvusi līdz pat ~ 1,8 milj. latu no IIN, pateicoties ES fondu intervencei, pieaugoša tendence;
- Novirzot darbības izmaksu samazinājuma rezultātā ietaupītos līdzekļus jaunu ES projektu realizācijai, Liepājas pilsēta uzlabo savu spēju piesaistīt papildu ārējo līdzfinansējumu projektiem gandrīz 2,3 milj. LVL vērtībā ik gadu

Izdevumi siltumenerģijai projektos iesaistītajās iestādēs
2009.-2011. gadā, tūkst. LVL

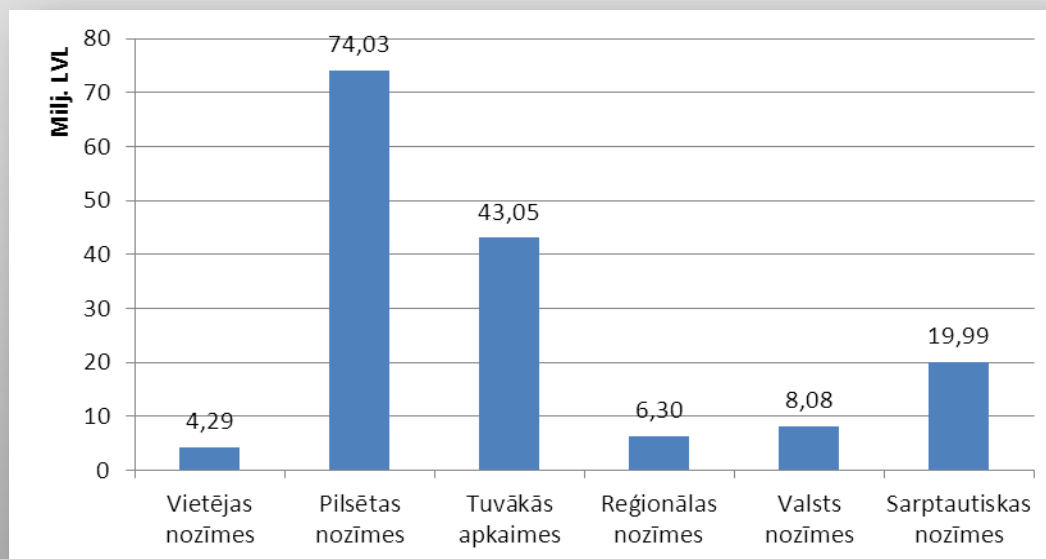
Pašvaldības budžetā ienākošais ES fondu projektu IIN,
piemēri, milj. LVL

ES fondu ietekmes uz Liepājas funkcionālās ietekmes zonu

- Visvairāk Liepājā ES fondu finansējumu saņēmuši projekti ar pilsētas nozīmi (ietekmi) – 48%;
- **Kopumā 83 projekti, kam ir bijusi ietekme uz Liepājas tuvējo apkārtni, ir piesaistījuši finansējumu 43,1 milj. LVL apmērā, kas ir vidēji 0,52 milj. LVL uz vienu projektu un 20% no visiem Liepājā īstenotajiem projektiem**

Projektu sadalījuma pa ģeogrāfisko ietekmi kopsavilkums, milj. LVL

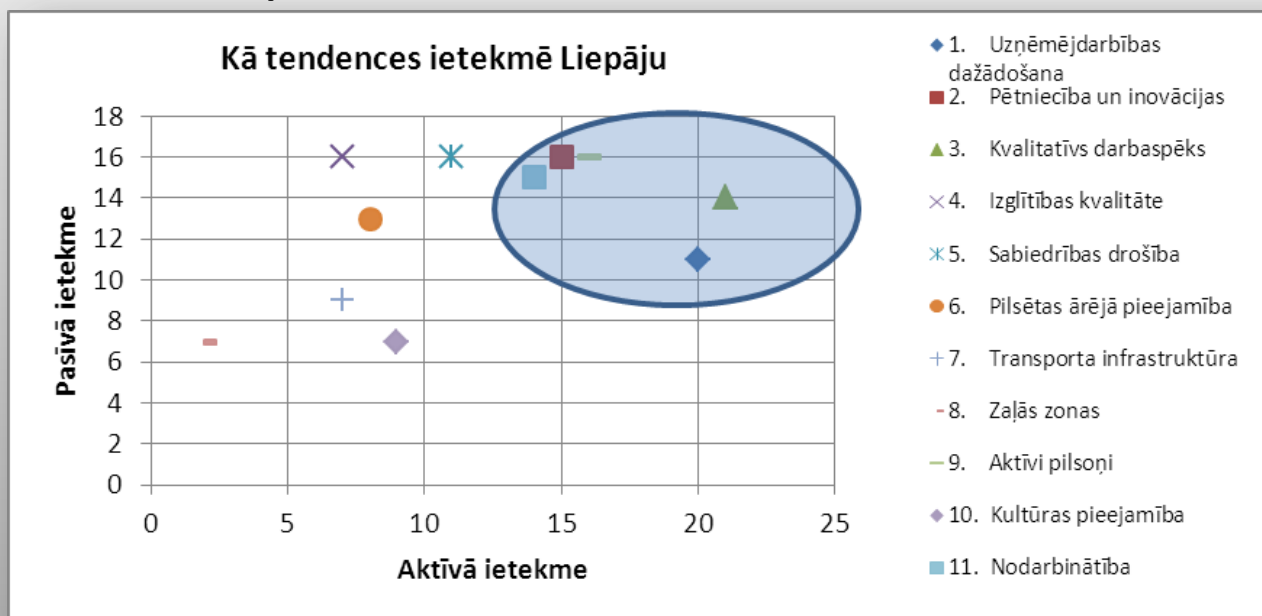
III - Liepājas attīstības scenāriji bez ES fondu finansējuma

Ilgtspējīgas pilsētas attīstības faktori:

- **Spēcīga reģionālā valdība**/pārvaldība un līderisms - spēja uzņemties atbildību par visu reģionu, nevis tikai par pašas pilsētas attīstību;
- **Dabas kapitāla** veiksmīga integrēšana pilsētas attīstībā;
- **Vietējā enerģija** – pilsētām jāvirzās uz savas, vietējā līmeņa atjaunojamās un zema izmešu līmeņa enerģijas nodrošināšanu;
- **Urbānā lauksaimniecība** – spēja integrēt reģiona un pilsētas agrārās aktivitātes;
- **Spēcīgas stratēģijas un taktikas elastīgums** – pilsētām ir jābūt skaidrai un spēcīgai stratēģija, bet vienlaikus vadībai ir jānodrošina elastīgums stratēģijas īstenošanas taktikas maiņai, atkarībā no attīstības tendencēm pilsētā un pasaulē;
- **Inovācijas** - pilsētas ģenerē inovāciju vidi, jo tās nodrošina lielāku dažādību (cilvēku un viedokļu) un savstarpējās sadarbības iespējamību. Vienlaikus, lielākajām pilsētām ir arī jāatbalsta mākslas vides veidošanās, lai veicinātu radošumu un attiecīgi spēcīgākas sabiedrības veidošanos;
- **Mobilitāte visos līmeņos** – jeb iespēja pārvietoties gan kājām gājējiem, gan dažādu transporta līdzekļu izmantotājiem, lai nodrošinātu savienojamību. Jo mazāka pilsēta, jo liekāka uzmanība jāpievērš gājēju mobilitātes nodrošināšanai.
- **Aktīvi pilsoņi** ir dzīvotspējīgu pilsētu pamats. Pilsētas nodrošina saviem iedzīvotājiem veselīgu, darbam un dzīvošanai labvēlīgu vidi, kuras veidošanā piedalās paši pilsoņi;
- **Līdztiesība un sociālā daudzveidība** – pilsētas nodrošina mazākas atšķirības starp iedzīvotāju grupām dažādu pakalpojumu un ienākumu pieejamībā;
- **Korporatīvā pilsonība**, jeb uzņēmumu aktīva līdzdalība pilsētas vides veidošanā un attīstībā.

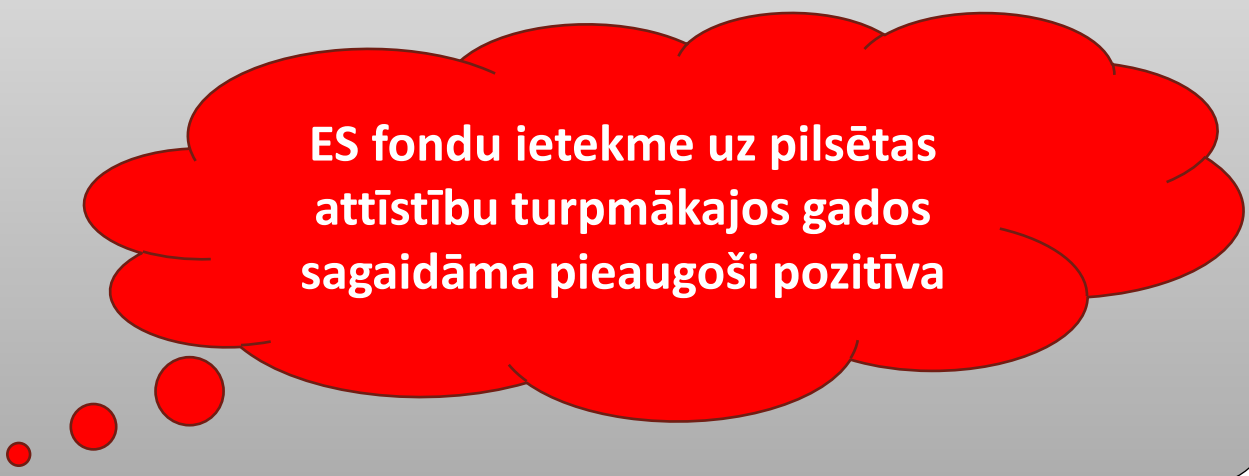
Scenāriju izstrādes process

- Modelēšana;
- Tendencu un faktoru kopums, kas ietekmē Liepājas veiksmīgu attīstību
- Faktoru savstarpējā korelācija, saišu stipruma nākotnes paredzēšana.

Kā būtu šodien, ja nebūtu ES fondu?

- Iespējams, par 1500 bezdarbnieku vairāk...
- Vēl vismaz par 1000 iedzīvotājiem – sociālo pabalstu saņēmējiem vairāk
- Iespējams, par 2000...3000 iedzīvotāju mazāk...
- Pašvaldības budžetā būtiski zemāki nodokļu ieņēmumi,
- Maz nozīmīgu investīciju projektu, pilsētas pievilcība investoru un iedzīvotāju acīs būtiski pasliktinās

ES fondu ietekme uz pilsētas attīstību turpmākajos gados sagaidāma pieaugoši pozitīva

Paldies par uzmanību!

Ķontaktinformācija:

SIA «AC Konsultācijas»

Kontaktpersona: Kristīne Vībane

Tālr.nr.: +371 67873810

Fakss: +371 67873811

E-pasts: kristine.vibane@ack.lv